

College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel

Datum	: 28 oktober 2008	Nummer PS	: PS2008RGW28
Afdeling	: PRO	Commissie	: RGW
Registratienummer	: 2008INT231563	Portefeuillehouder	: Binnekamp

Titel : Groot Mijdrecht Noord

Inhoudsopgave

Ontwerpbesluit	pag. 5
Toelichting	pag. 7

Bijlage(n): Tabel strategieën Groot Mijdrecht Noord

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

Voorgeschiedenis

Al geruime tijd werken provincie, Hoogheemraadschap AGV en de gemeente De Ronde Venen samen in het project Groot Mijdrecht Noord. Het project Groot Mijdrecht Noord is een Icoonproject Groene Hart, een kandidaat project Randstad Urgent (sinds juni 2007) en is enkele jaren Uitvoeringsproject geweest van het MeerjarenActieProgramma-streekplan. De belangrijkste aanleidingen voor het project zijn het niet-duurzame watersysteem en de optredende bodemdaling.

In februari 2007 hebben uw staten uitvoerig gedebatteerd over Groot Mijdrecht Noord. Daarbij is onder meer vastgesteld dat er meer helderheid moet komen over de feiten op het gebied van water en bodemdaling. Daartoe hebben GS de Commissie Remkes ingesteld. Deze commissie heeft in januari 2008 gerapporteerd. Zij heeft geconstateerd dat er in Groot Mijdrecht Noord sprake is van een niet-duurzame situatie en maatregelen noodzakelijk zijn. Tevens heeft zij aangegeven dat de onderzoeken te weinig inhoudelijke samenhang vertonen, de studies en modellen te weinig zijn toegesneden op GMN en er te weinig kwaliteitsborging heeft plaatsgevonden.

Op basis van deze uitkomsten hebben GS besloten tot het uitvoeren van aanvullend onderzoek. De resultaten hiervan zijn besproken in de statencommissie RGW op 9 oktober 2008. De statencommissie heeft geconstateerd dat er met de aanvullende onderzoeken voldoende informatie is over de feiten op het gebied van water en bodem.

Essentie / samenvatting:

In het licht van de besluitvorming over Groot Mijdrecht Noord hebben zich de afgelopen periode belangrijke ontwikkelingen voorgedaan.

Inzicht in problematiek water en bodem

Op basis van het aanvullende onderzoek is nu voldoende inzicht ontstaan in de problematiek op het gebied van water en bodem en de effecten van de zes strategieën. De resultaten zijn samengevat in de rapportage 'Verkenning water Groot Mijdrecht Noord 2^e fase'.

Op hoofdlijnen heeft dit aanvullende onderzoek de waterproblematiek, zoals eerder beschreven, herbevestigd en is inzicht ontstaan in de watereffecten van de zes strategieën. Er is in de huidige situatie een groot probleem met de grote hoeveelheid zoute kwel die op de boezem wordt geloosd, naast het blijvend rondpompen van een grote hoeveelheid water en een aantal nevenproblemen op het gebied van de klimaatbestendigheid.

Uit het aanvullende onderzoek blijkt dat de bodemdaling in het oostelijk deel van de polder sterk is. In dit deel heeft de landbouw geen toekomst. De bodemdaling in het westelijk deel is veel beperkter en minder sterk dan eerder gedacht, al zijn er wel meer venige delen waar de bodemdaling ook sterk doorgaat. Grote bedrijven in dit deel met een afwisseling van klei en veen hebben waarschijnlijk tot 2050 een weliswaar suboptimaal, maar redelijk perspectief.

Woningbouw in Groot Mijdrecht Noord

Het Ministerie van VROM heeft aangegeven dat zij grootschalige woningbouw in Groot Mijdrecht Noord niet aanvaardbaar vindt. Daarmee is substantiële woningbouw in Groot Mijdrecht Noord geen reële optie meer. In drie strategieën is woningbouw opgenomen: 'Ophogen', 'Meegroeien', en 'Plas'. Met betrekking tot de strategie 'Plas' is na uitvoerig en veelvuldig overleg met de betrokken overheidspartijen en met name de Ministeries van VROM en V & W het inzicht ontstaan dat het financiële gat dat hierdoor ontstaat – circa 100 miljoen euro – niet overbrugbaar is, zeker gezien de omvangrijke investeringen die er sowieso al van de verschillende overheden werden verwacht.

Het Ministerie van VROM baseert haar standpunt op een recent advies van het College van Rijksadviseurs. Het Ministerie van VROM heeft in juli 2008 het College van Rijksadviseurs gevraagd zich onder meer uit te spreken over de aanvaardbaarheid van grootschalige woningbouw in Groot Mijdrecht Noord. Deze woningbouw is immers van groot belang voor de ruimtelijke kwaliteit en financiële haalbaarheid van een aantal strategieën.

Het College van Rijksadviseurs heeft op 30 september zijn oordeel hierover gegeven. Daarin is opgenomen dat *'De voorziene ontwikkeling van 2.500 woningen met een dichtheid van 20 woningen per ha is van een omvang en grootschaligheid die niet in overeenstemming is te brengen met de kernkwaliteiten van het veenweidegebied en het Nationaal Landschap Groene Hart. Met name de openheid, rust en stilte zullen onder druk komen te staan.'*

Beoordeling strategieën

Op basis van deze verworven inzichten zijn in bijgaande tabel (bijlage 2) de zes strategieën kort beschouwd op de belangrijkste inhoudelijke aspecten, de financiële haalbaarheid en mening van bewoners, omwonenden en lokale belangenorganisaties. Dit geeft een goed inzicht in haalbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid van de zes strategieën.

De belangrijkste conclusies hieruit voor de strategieën zijn:

Niets doen: deze strategie lost de waterproblemen niet op en is daarmee geen optie;

Plan de Venen: deze strategie geeft invulling aan enkele gebiedsopgaven, maar lost de waterproblemen nauwelijks op;

Technieken: deze strategie geeft invulling aan enkele gebiedsopgaven, lost de waterproblematiek (slechts) deels op en is financieel niet haalbaar.

Ophogen: deze strategie tast het karakter van de polder en de ruimtelijke kwaliteit en kernkwaliteiten van het Groene Hart aan. Daarnaast is de strategie financieel niet haalbaar. De kosten zijn zeer hoog en de bereidheid van overheidspartijen om hieraan bij te dragen is laag.

Plas/

Meegroeien: deze strategieën geven met afstand het beste invulling aan de opgaven en lossen de problemen op. Grootschalige woningbouw staat echter op gespannen voet met de kernkwaliteiten. Vanwege het wegvallen van de mogelijkheid tot woningbouw zijn deze strategieën financieel niet haalbaar. Bij 'Meegroeien' worden de problemen later opgelost en is er langer onduidelijkheid voor bewoners.

Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat in principe geen enkele van de zes omschreven strategieën tegelijk voldoet aan beide voorwaarden, te weten 1) de problemen worden in voldoende mate opgelost en 2) de strategie is betaalbaar.

Nieuwe variant

Wij stellen voor een nieuwe variant te gaan opstellen, die zal bestaan uit een combinatie van verschillende strategieën. Het zoveel mogelijk benutten van de positieve effecten van de strategie 'Plas' is hierbij het uitgangspunt. Deze variant dient de volgende elementen te bevatten:

1. een zo duurzaam mogelijk watersysteem; hiervoor is het noodzakelijk dat het waterpeil in een nader te bepalen deel van de polder wordt verhoogd;
2. versterking van de natuurwaarden en het realiseren van een verbinding tussen Botshol en de (nog te ontwikkelen) natuur in Marickenland;
3. een voor de komende tientallen jaren blijvende landbouwfunctie in een deel van de polder.
4. zicht op financiële dekking.

Ad 1:

Om de waterproblemen in voldoende mate aan te pakken, is het noodzakelijk dat in een nader te bepalen deel van de polder het waterpeil wordt verhoogd. Daarbij zal het waterpeil sterk fluctueren. Alleen dan kan de zoutbelasting van de Amstelboezem en omliggende polders voldoende worden teruggebracht. De begrenzing van het gebied met de peilverhoging moet nog nader worden bepaald. De precieze watereffecten, KRW, combinatiemogelijkheden met natuurwaarden, en de kosten spelen hierbij een rol.

Ad 2:

Het oostelijk deel van de polder heeft in het huidige beleid de aanduiding EHS. Bij de nadere uitwerking zal worden bezien hoe aan de gewenste versterking van natuurwaarden en een verbinding tussen Botshol en de nog te ontwikkelen natuur in Marickenland invulling kan worden gegeven. Dit tegen de achtergrond dat het oplossen van de wateropgave het hoofdprobleem in het gebied is. Het is in dit verband belangrijk de ecologische functie op een groter schaalniveau te bezien.

Ad 3:

Uit de aanvullende onderzoeken blijkt dat de perspectieven in een deel van de polder beter zijn dan eerder gedacht. Tot 2050 heeft de landbouw op grote bedrijven hier een redelijk perspectief, zij het met suboptimale productie-omstandigheden. In de variant wordt nader bezien welk deel voor de komende tientallen jaren de agrarische functie kan behouden.

Ad 4:

De kosten voor de uitvoering van deze variant zijn op dit moment niet exact aan te geven. De kosten zijn vooral afhankelijk van de hoeveelheid te verwerven gronden en opstallen en de noodzaak tot het treffen van specifieke inrichtingsmaatregelen voor water en natuur. Dit is een punt van nadere uitwerking. Als grove indicatie kan een bedrag worden genoemd tussen de 150 en 225 miljoen euro. Het is daarbij belangrijk dat de kosten samenhangend met de aankoop van gronden en opstallen financieel hard gedekt zijn. Voor de overige kosten moet er voldoende zicht zijn op financiële dekking.

De belangrijkste kostendragers zijn het Rijk (Ministerie van VROM en Ministerie van V en W), provincie, Hoogheemraadschap AGV en de Agenda Vitaal Platteland (EHS-middelen). Op dit moment wordt woningbouw niet als kostendrager voor deze variant beschouwd. Een nadere detaillering van kosten en financiële dekking vormt een onderdeel van de besluitvorming begin volgend jaar over de variant.

Meer gedetailleerde randvoorwaarden of meer gebiedsspecifieke uitspraken zijn op dit moment niet mogelijk en ook niet wenselijk. Om tot een goede variant te kunnen komen, is voldoende ruimte nodig om op basis van overleg met partijen en aanvullende informatie tot de beste inrichting te komen.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Met dit besluit worden heldere kaderstellende randvoorwaarden voor een nu uit te werken variant vastgesteld, zodat een gerichte duurzame, haalbare en betaalbare variant kan worden ontwikkeld. Dit nadat is gebleken dat geen van de zes strategieën de problemen in voldoende mate oplost en eveneens betaalbaar is.

Financiële consequenties

De kosten voor het opstellen van de variant bedragen naar schatting €250.000, inclusief de personele kosten.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

De inrichting van Groot Mijdrecht Noord is een politiek gevoelig onderwerp, niet in het minst vanwege de gevolgen voor de bewoners van deze polder. Zorgvuldig informeren en communiceren is dan ook noodzakelijk. Het opstellen van de nieuwe variant biedt hierbij ook nieuwe kansen voor betrokkenheid van de bewoners. Recentelijk hebben wij een brief ontvangen van de Reflectiegroep, waarin zij aangeeft weer open te staan voor overleg. Wij hebben deze brief serieus in overweging genomen en er heeft op 31 oktober jl. overleg plaatsgevonden met de Reflectiegroep. Tijdens dit overleg heeft de PH het standpunt van GS toegelicht. Over de betrokkenheid van de bewoners / Reflectiegroep bij het opstellen van de variant worden de komende weken tussen provincie en Reflectiegroep nadere afspraken gemaakt.

Besluit

Provinciale Staten van Utrecht;

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 28 oktober 2008, afdeling PRO, nummer:
2008INT231563

Gelezen; de Verkenning water Groot Mijdrecht Noord 2^e fase en de tabel strategieën Groot Mijdrecht Noord

Besluiten:

1. dat in principe geen enkele van de zes omschreven strategieën tegelijk voldoet aan beide voorwaarden, te weten 1) de problemen worden in voldoende mate opgelost en 2) de strategie is betaalbaar;
2. dat er een variant moet worden opgesteld die bestaat uit een combinatie van strategieën. Deze variant moet aan de volgende kaderstellende randvoorwaarden voldoen:
 - a. een zo duurzaam mogelijk watersysteem. Hiervoor is het noodzakelijk dat het waterpeil in nader te bepalen deel van de polder wordt verhoogd;
 - b. versterking van de natuurwaarden en het realiseren van een verbinding tussen Botshol en de (nog te ontwikkelen) natuur in Marickenland;
 - c. een voor de komende tientallen jaren blijvende landbouwfunctie in een deel van de polder;
 - d. zicht op financiële dekking.
3. Gedeputeerde Staten met het opstellen van deze variant te belasten en deze variant ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor te leggen.

voorzitter,

griffier,

1. Beoogd effect

Met dit besluit worden heldere kaderstellende randvoorwaarden voor een nu uit te werken variant vastgesteld, zodat een gerichte duurzame, haalbare en betaalbare variant kan worden ontwikkeld. Dit nadat is gebleken dat geen van de zes strategieën de problemen in voldoende mate oplost en eveneens betaalbaar is.

2. Argumenten

Richting aan Groot Mijdrecht Noord

Met het besluit is helder dat geen van de zes opgestelde strategieën op dit moment een reële optie is. De strategieën lossen óf de problemen op het gebied van water en bodem onvoldoende op, of zijn niet betaalbaar. Dit is een belangrijke vaststelling voor het vervolgtraject en een belangrijk ijkpunt voor alle betrokken partijen en bewoners. Om de problemen aan te pakken op een manier die wel betaalbaar is, kan een aantal strategieën met elkaar worden gecombineerd. Er is expliciet voor gekozen hierbij enkele duidelijke kaderstellende randvoorwaarden op te nemen. Hierin is onder meer opgenomen dat in een nader te bepalen deel van het gebied het peil zal worden verhoogd. Tevens zal een deel van het gebied de komende tientallen jaren in agrarische gebruik blijven. Met deze randvoorwaarden wordt helderheid geboden aan alle betrokken partijen en bewoners over de elementen van zo'n variant.

Niet té gedetailleerde randvoorwaarden

Tegelijk bieden deze randvoorwaarden ook nog ruimte. Deze ruimte is nodig om bij de uitwerking de verschillende opgaven zo goed mogelijk op gebiedsniveau met elkaar te kunnen combineren en om een goede basis te hebben voor overleg met betrokken partijen en deskundigen.

3. Realisatie

Het opstellen van de variant moet in een periode van maximaal 4 -5 maanden plaatsvinden, waarna besluitvorming in GS en vervolgens in PS kan plaatsvinden. Meer tijd is niet beschikbaar in verband met de procedures voor het verkrijgen financiële middelen van het Rijk.

De belangrijkste stappen die hiervoor moeten worden gezet zijn:

- gericht onderzoek naar deze variant, onder meer naar de meest optimale manier waarop water- en natuurdoelen zoveel mogelijk gehaald worden;
- kostenberekeningen en verkrijgen zicht op financiële dekking;
- overleg met betrokken overheden, bewoners en maatschappelijke organisaties.

Na vaststelling door uw staten van deze variant, vindt de nadere detaillering plaats van de variant met alle te nemen (technische) maatregelen en het verdere planologisch-juridische traject.

Met de besluitvorming door uw staten over de uitgewerkte variant in het voorjaar van 2009, wordt ook invulling gegeven aan de 'Motie kaderstelling en dekking extra uitgaven' van 17 december 2007.

4. Europa

Er is niet gebleken van strijdigheid met Europeesrechterlijke zaken.

5. Communicatie

Gedurende het opstellen van de variant wordt samengewerkt met overheden (met name Hoogheemraadschap AGV, gemeente De Ronde Venen, Rijk), maatschappelijke organisaties en waar mogelijk met bewoners. Over de betrokkenheid van de bewoners / Reflectiegroep bij het opstellen van de variant worden de komende weken tussen provincie en Reflectiegroep nadere afspraken gemaakt.

Deze samenwerking vindt plaats binnen de kaderstellende randvoorwaarden, waarbij het eveneens helder is dat de besluitvorming over deze variant bij uw staten ligt.

6. Bijlagen

1. Verkenning water Groot Mijdrecht Noord 2^e fase (reeds in uw bezit)
2. Tabel strategieën Groot Mijdrecht Noord;